

K UČLENĚNÍ OBRANY A K PŘÍPRAVĚ OBRANNÉ OPERACE

Jedním z nejdůležitějších bodů vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy je závazek, že státy této smlouvy za žádných okolností nezahájí vojenské akce proti žádnému státu nebo svazku států, nestanou-li se samy objektem ozbrojeného útoku. Tím je jednoznačně zdůrazněn její obranný charakter a zároveň stanoveno, že obrana se stává určujícím způsobem vedení bojové činnosti na počátku války.

Spolehlivé odražení útoku pozemního a vzdušného nepřítele vyžaduje dokonalou organizaci obrany. Musí být odolná, hluboce členěná a je nutné, aby vytvářela podmínky k vedení aktivní bojové činnosti, narůstání úsilí, zastavení a zničení sil, které se vklínily do obrany. Musí zabezpečovat udržení taktické hloubky obrany.

V souladu s doktrínou se začínají prosazovat požadavky na změny v uspořádání obrany. Jejich podstatu vidím v přiblížení hlavního a ostatních pásem obrany co nejbližší ke státní hranici, a tím vytvoření podmínek k aktivnímu ničení úderných uskupení již při jejich překračování a zničení nepřítele v co nejmenší hloubce vlastního území. I nadále se předpokládá vytvářet zabezpečovací pásmo. Důraz je kladen na budování druhého pásma obrany v celé šířce obrany frontu (armády). Proti minulosti je požadavek vytvářet pouze jedno armádní pásmo obrany.

Toto všechno má za následek nutnost přehodnotit učlenění všech prvků operační sestavy do šířky i do hloubky. V praktické organizaci obrany pak účelné využití doby pro včasné zplánování, ženíjní úpravu terénu, vytvoření systému paleb, zátarasů, velení a především reálné všestranné materiální zabezpečení.

Má se za to, že **hloubka zabezpečovacího pásma 20 až 40 km** je zbytečně hluboká, požadavkem je **zmenšit ji na 5 až 15 km**. Bude vytvářeno na směrech, kde obrana větších sil na státní hranici (vzhledem k terénu) nebude možná, a na směrech, kde nepředpokládáme směr hlavního úderu nepřítele. Je nutné přehodnotit i síly, které jsou vyčleňovány do tohoto pásma a způsob vedení bojové činnosti. Domnívám se, že k jeho obraně mohou být vyčleňovány síly v hodnotě zesílených rot a praporů, výjimečně pluků.

V jeho pásmu je možné budovat **několik obranných postavení**, nebo jednotlivé **obránné rajóny** a **opěrné body**, které úporně brání vyčleňené síly za podpory letectva i dělostřelectva a s využitím všech druhů zátarasů.

Na směrech předpokládaného hlavního úderu nepřítele a ve výhodném, zpravidla tankovém terénu je účelné přední okraj hlavního pásma obrany volit na nebo v bezprostřední blízkosti státní hranice. Vysunutí hlavního pásma obrany má za cíl zabránit hlavním silám nepřítele překonat přechody přes státní hranici a donutit ho předčasně je rozvinout a bojovat pro nás ve výhodných prostorech. **Hloubka hlavního pásma obrany zůstává 20 až 25 km**. V jeho rámci je vhodné budovat **3 až 4 postavení** v závislosti na předpokládaném zámyslu nepřítele a terénu. Mezery mezi postaveními dosahují 2 až 4 km a musí zabezpečovat palebnou součinnost. **V postavení** jsou zpravidla budovány tři zákopy.

Vysunutí hlavního pásma obrany ke státní hranici umožňuje rozvinout v něm značnou část armádního dělostřelectva, a tím účinněji působit na přisunujícího a rozvinujícího se nepřítele. Nevýhoda tohoto vysunutí spočívá v tom, že nepřítel bude mít větší možnost zjistit bojové sestavy našich vojsk a vést na ně **úder**y.

Volba předního okraje a uspořádání obrany v hlavním pásmu obrany budou přímo závislé na předpokládaném zámyslu činnosti nepřítele, terénu a v neposlední řadě i na podmínkách přechodu do obrany.

Je doporučováno, abychom ve všech případech vytvářeli **druhé pásmo obrany o hloubce 10 až 25 km**, zpravidla ve vzdálenosti **30 až 35 km** od předního okraje hlavního pásma obrany a bránili je druhými sledy armád nebo částí jejich sil. Přitom za taktickou hloubku obrany je považována hloubka prvního a druhého pásma obrany (40 až 60 km).

Průběh **druhého pásma obrany** by měl být volen tak, aby umožňovalo uskutečnění frontového protiúderu.

Prostor mezi hlavním a druhým pásmem obrany je nezbytný k manévru podél fronty a k rozmístění záloh druhých vojsk, speciálních vojsk a týlu. Změnění tohoto prostoru bude však manévr ztěžovat.

Armádní pásmo obrany, v závislosti na terénu, je možné budovat ve vzdálenosti 70 až 80 km od předního okraje hlavního pásma obrany. Musí být voleno tak, aby zabezpečovalo narůstání úsilí obrany a zároveň vytvářelo podmínky ke zpomalení a zastavení nepřítele a uskutečnění frontového protiúderu.

1. frontové pásmo obrany může být budováno v hloubce 150 až 200 km a **2. frontové pásmo obrany** v hloubce 250 km od předního okraje hlavního pásma obrany.

Mezi obrannými pásmy i uvnitř jsou budovány rajóny a uzly obrany, zatarasené prostory a prostory určené k ničení, příčná postavení a pásma určená

k zaujetí vojsky v průběhu operace nebo k rozvinování vlastních vojsk k vedení protiúderů.

Zvýšenou pozornost je zapotřebí věnovat stanovení výhodných čar a prostorů v hloubce obrany, jejichž udržení má rozhodující význam pro odolnost a celistvost obrany.

Zásadním faktorem pro stanovení předního okraje jednotlivých obranných pásem je hloubka území naší republiky, vzdálenost důležitých politických a ekonomických center od státní hranice a komunikační sítě, potřebná k manévru.

Pro první obranné operace bude charakteristické využití obranných pásem v taktické hloubce obrany vojsky prvního, ale i druhého sledu armád prvního sledu. V závislosti na situaci druhé sledy armád i frontu je možné přiblížit k taktické hloubce obrany. Prostory druhých sledů a obranná pásma jsou volena především na směrech pravděpodobného hlavního úderu nepřítele s cílem zabezpečit odolnost obrany a zabránit jejich hlubokému průlomu. Druhý sled armády může zaujímat druhé pásmo obrany a druhý sled frontu armádního pásmo obrany. Současně musí být připraveny k vedení protiúderů.

Příprava operace je zahajována již v míru. Velitelé a štáby řeší řadu úkolů s ní spojených.

Za **hlavní úkoly přípravy operace** lze považovat:

Přijetí rozhodnutí.

Stanovení úkolů vojskům.

Plánování operace (dopracování rozhodnutí, zpracování plánů bojového použití druhů vojsk a speciálních vojsk, řešení otázek součinnosti, organizace velení vojskům, určení způsobů plnění úkolů v obraně).

Organizaci palebného ničení (příprava úderu na cíle 1. pořadí, plánování, 1. jaderného úderu a hromadného palebného úderu, organizace systému paleb).

Organizaci součinnosti (zpracování plánu součinnosti, uskutečňování součinnosti v terénu, na plastických stolech podle úkolů, směrů a času).

Příprava orgánů velení (výjezdy velitelů a příslušníků štábů do terénu, usku- tečnění nácviků, skupinových cvičení a zaměstnání s procvičením rozhod-ujících obranných úkolů).

Ženíjní budování terénu (budování obranných pásem a čar, postavení, prostorů, palebných postavení RVD, PVO, prostorů rozvinutí vojsk, záložních prostorů, příprava čar rozvinutí k vedení protiúderů i palebných čar, os přesunů, objížděk a mostů, spojovací sítě, letišť a přistávacích ploch, zřizování záta- rasů, zatarasených prostorů a prostorů určených k ničení).

Organizaci politické práce.

Organizaci všestranného zabezpečení bojové činnosti.

Organizaci velení (příprava k velení v obranné operaci, rekognoskace plánovaných míst velení, jejich ženíjní budování, rekognoskace os pro manévr místy velení a jejich ženíjní úprava, organizace a příprava pořádkové služby, rozvinování polní spojovací soustavy).

Rozvinování vojsk a zaujetí obrany (rekognoskace os přesunů, nácvik činnosti velitelů a štábů, zaujetí určených prostorů vojsky a všestranné zabezpečení přesunů).

Kontrolní činnost (zpracování a sladění plánů kontrol, praktická příprava orgánů ke kontrolám, uskutečnění kontrol).

Všechny tyto úkoly jsou zapracovávány do Kalendářního plánu přípravy operace.

V přípravě operace, zejména bude-li narůstat nebezpečí zahájení nepřátelské agrese, je nutné plánovaná opatření upřesňovat podle konkrétní situace.

Je zapotřebí, aby **velitelé a štáby** v této době:

- sledovali a vyhodnocovali činnost hlavních uskupení nepřítelů,
- měli přehled o stavu a činnosti vlastních vojsk,
- upřesňovali Plán přechodu z mírového stavu na válečný, a to na základě vyhodnocení možného způsobu a doby zahájení války, směrnic (nařízení) nadřízeného stupně velení a narůstání bojeschopnosti vlastních vojsk,
- organizovali a řídili operační a mobilizační rozvinutí vojsk,
- trvale zabezpečovali vysokou pohotovost vojáků a jejich připravenost k plnění úkolů,
- řídili boj proti nepřátelské ideologické diverzi, upevňovali vojenskou kázeň,
- řídili aktivní opatření k ideologickému působení na vlastní vojska i na nepřítelů,
- organizovali a řídili zaujetí příkrytí státní hranice, operační sestavy a pořádkovou službu,
- organizovali systém velení a řídili všestranné zabezpečení vojsk,
- řídili opatření operační a bojové přípravy, včetně bojového stmelení vytvářených svazků, útvarů a zařízení,
- organizovali dokončení přípravy operace, která spočívá v upřesnění a doplnění rozpracovaných plánů na základě výsledků průzkumu, změn v naplněnosti a rozmístění vojsk a na základě i nařízení nadřízených.

Tato opatření jsou těsně spojena s kontrolní činností, doplňkovými rekognoskacemi a upřesňováním součinnostních otázek.

Vojenská doktrína členských států Varšavské smlouvy vyžaduje udržovat ozbrojené síly v takovém složení a na takové úrovni, které umožní odrazit jakékoli napadení nepřítel. Ke splnění těchto úkolů je nutné mít **vysoce připravené velitelské kádry, štáby a vojska. Je zapotřebí hledat nové teoretické přístupy a způsoby členění a vedení obrany.** Od samého začátku musí obrana být aktivní, vedená k dosažení převahy ve vzduchu, zmaření vzdušné operace nepřítelů, rozbití jeho úderných uskupení a **vytvoření podmínek pro přechod do rozhodného protiútok.**